

AQSI zet mens centraal

Eens in de zoveel tijd klappen onderhoudsmedewerkers van een installatiebedrijf een ladder uit over Harm Valks bureau. Valk, die verder behoorlijk tevreden is over zijn werkplek, weet dan precies hoe laat het is: de filters van het ventilatiesysteem moeten worden vervangen. En toevallig gebeurt dat altijd wanneer hij de hele dag op kantoor zit. “Ik heb er last van, ook al duurt slechts een halfuurtje. Bovendien had dat filter net zo goed ergens kunnen worden geplaatst waar geen bureaus staat, zoals in de gang. Bij het ontwerp en tijdens de bouw is daar dus helemaal niet over nagedacht. Het zegt iets over de sociale duurzaamheid van een gebouw”, aldus Valk, senior consultant bij Nieman Raadgevende Ingenieurs.

Tekst: Jeroen Kreule

Het woord is gevallen: sociale duurzaamheid, ook wel social impact genoemd. Valk: “Het is een verzamelterm voor alle aspecten van een gebouw die invloed hebben op de gebruikers of bewoners ervan.” Wanneer in de bouw wordt gesproken over duurzaamheid, gaat het al snel over onder meer energiezuinigheid en duurzame materiaalkeuzen. “Het gaat bijna nooit over de mensen die er gebruik van maken. Terwijl een gebouw toch echt begint bij gebruikers. Mensen functioneren beter wanneer een gebouw prettig voelt”, aldus Valk. Om de sociale duurzaamheid van een gebouw op een heldere manier in beeld te brengen, is AQSI ontwikkeld. Rockwool, wereldwijd marktleider op het gebied van brandveilige steenwolisolatie, is initiatiefnemer; Nieman Raadgevende Ingenieurs heeft het ‘gereedschap’ ontwikkeld. AQSI staat voor Assessing and Qualifying on Social Impact of buildings en is een hulpmiddel om de sociale duurzaamheid van gebouwen op een gestructureerde manier te beschrijven. Dat gebeurt aan de hand van zes thema’s: toegankelijkheid, aanpasbaarheid, gezondheid en comfort, impact op de omgeving, onderhoud en veiligheid.

Binnenmilieu

Neem gezondheid en comfort. Een belangrijk thema, helemaal als je bedenkt dat een mens 85 procent van de tijd in gebouwen doorbrengt. Kind en docent werken beter in

een fris schoollokaal dan in een ruimte waar het bedompt is. Kortom, een gezond binnenmilieu is van essentieel belang. Gezondheid en comfort gaan bijvoorbeeld ook over geluid, licht, temperatuur, geur en trillingen. Is er sprake van veel of weinig verkeerslawaaï bij een gebouw? Zijn er genoeg ramen om naar buiten te kijken? Is het niet te warm of te koud in een pand? Valk: “Neem een kamer waar vier mensen van de financiële afdeling werken. De ene persoon werkt het prettigst bij een temperatuur van 21 graden, terwijl diens collega dat veel te warm vindt. Daar zou je op een of andere manier toch rekening mee kunnen houden? Zet mensen die van een warme ruimte houden, bij elkaar. Ongeacht de afdeling waar ze werken of de functie die ze hebben. Zet mensen bij elkaar die graag werken met een achtergrondmuziek, of ze nu met financiële administratie of verkoop bezig zijn. Mensen die zich prettig en comfortabel voelen, zijn productiever dan mensen die zich niet goed voelen. Ook zijn ze minder vaak ziek.”

Oogpunt van gebruiker

AQSI spreek je uit als actie, omdat het volgens de bedenkers uitnodigt om ermee te gaan werken. Ook consumentenorganisatie VACpunt Wonen is nauw bij de ontwikkeling betrokken geweest. Valk: “Zij hebben een aantal deskundigen die heel erg vanuit het oogpunt van de gebruiker naar een gebouw

kijken. VACpunt Wonen was in dat opzicht een goede sparringpartner voor ons.” AQSI is gebaseerd op de Europese norm EN16309, een raamwerk voor de beoordeling van gebouwen op sociale duurzaamheidsaspecten. EN16309, dat al langer bestaat, geeft een beoordelingskader voor de sociale aspecten van een gebouw tijdens het ontwerp, de bouw, het gebruik, het onderhoud en herbestemming. “Het is een hele droge opsomming zonder structuur. Je moet zo’n 170 punten langs. Weliswaar volledig, maar abstract. Het levert een enorme brei aan informatie op, maar eerlijk gezegd kun je er nauwelijks mee werken. Juist daarom hebben we AQSI ontwikkeld. Zie het als een filter dat over die brei aan informatie wordt gelegd. Het is in elk geval een welkome aanvulling op de bestaande tools”, aldus Valk.

Verborgene kwaliteiten

AQSI is bedoeld voor alle bouwprofessionals. Het helpt de architect, adviseur, ontwikkelaar, eigenaar of beheerder om verborgene kwaliteiten zichtbaar te maken die belangrijk zijn voor bewoners of gebruikers van het gebouw. Nu en in de toekomst. AQSI laat zich ook wel omschrijven als een zogenaamde ‘plugin’ voor de bekende beoordelingsmethoden op het gebied van duurzaamheid, zoals BREEAM of GPR.

AQSI kun je volgens Valk loslaten op alle gebouwen. “Het heeft echter de grootste meerwaarde bij gebouwen waar intensieve interactie tussen mensen plaatsvindt. Denk aan scholen, kantoren en publieksgebouwen. Woningen? Ja, maar dan vooral bij woningen voor speciale doelgroepen.”

AQSI is geen rekentool, benadrukt Valk. “Er wordt niet gewerkt met een cijfer of sterren, toch geeft AQSI op een gestructureerde manier inzicht in de sociale duurzaamheidsaspecten van een gebouw. Het resultaat is een handzaam en leesbaar document.”

Nieman is op dit moment betrokken bij een aantal projecten waarbij AQSI wordt toegepast. Het gaat om zes à zeven uiteenlopende gebouwen, zoals een school, kantoorpanden en een gebouw met een bijzondere woonfunctie. Valk kent de vooroordelen. “Veel mensen zullen denken: heb je weer zo’n label. AQSI is geen label: het is een hulpmiddel. Maar wel een heel belangrijke, omdat de mens centraal staat.” ■